

2021 m. rugsėjo 23 d.

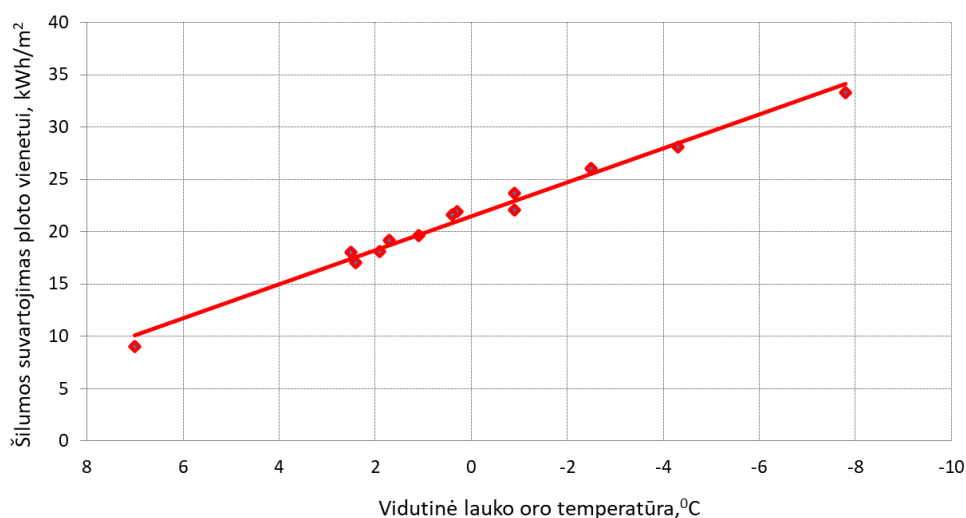
Gyventi šiltai ar šalti? Ką tai reiškia?

Pastarosiomis dienomis viešojoje ir socialinėje erdvėje gausu diskusijų: „šildyti ar taupyti?“. Žmonės baugina brangstanti energija, tačiau pamirštama, **kad tai žiemos mėnesių prognozė**. O kaip šiuo metu išgyventi? Juk dažname būste jaučiama nemaloni temperatūra ir drėgmė. Dalis visuomenės piktinasi, kad priversti šalti, todėl perka elektrinius šildytuvus ir kolektyvinio šildymo problemas sprendžia savarankiškai.

Savivaldybės ankstyvą šildymą jungia tik savo valdomiems objektams, kaip darželiai, mokyklos. Verslo subjektai paprastai turi galimybę šildymą įsijungti ir atsiskaityti už suvartotą energiją individualiai, todėl priima sprendimus savo nuožiūra. **O kaip su daugiabučių namų šildymo pradžia?** Dalis žmonių ragina neskubėti, nes taip „sutaupyti“ pinigų dėl mažesnių šildymo sąskaitų. Ar tikrai? Ar pasiremiam skaičiais ar tai tik „jausmai“? Ar įvertinama pati gyvenimo kokybė? **Pasvarstykite, pasiremdami faktiniais skaičiais ir vartotojų teisėmis.**

Kiek suvartojama ir nuo ko priklauso šilumos suvartojimas konkrečiame daugiabutyje? Kadangi į kiekvieną pastatą patenkančią bendrą šilumos kiekį tiksliai išmatuoja šilumos skaitiklis, tai iš bendrojo kiekio išskaičiuojama šiluminė energija, sunaudota karšto vandens ruošimui ir jo temperatūros palaikymui („gyvatuko“ mokestis) likusi šiluma priskiriama šildymo poreikiams – kai šildymo sistema įjungta ir joje cirkuliuoja tinklo vanduo. Šis šilumos kiekis kiekvienam pastate skirtingas, tačiau jo dydį **labiausiai lemia išorės oro temperatūra**. Vidutinis Lietuvoje **šildymui per mėnesį** suvartojamas šilumos kiekis daugiabutyje, priklausomai nuo temperatūros skirtumo pastato viduje ir išorėje pateikiamas šioje diagramoje.

Šilumos suvartojimas pastatuose tiesiogiai priklauso nuo lauko oro temperatūros

Taigi, už lango esant „rudeniško“ oro temperatūrai apie +7°C, kad palaikyti įprastą šildymo metu patalpų vidaus temperatūrą +20°C sovietinės statybos nešiltintuose daugiabučiuose (dažnu atveju temperatūra butuose atvėsta iki 16-17 °C), reikia sunaudoti apytiksliai 10 kWh/m² šiluminės energijos per mėnesį, o padalinus į 30 parų gautume, kad **per parą tesunaudojama apie 0,3**

kWh/m². Padauginus šį dydį iš vidutinio buto ploto (60 m²) ir įvertinant šilumos kilovatvalandės kainą (EUR/kWh), kuri šių metų rugsėjo mėnesį siekia apie 0,05 EUR/kWh, gautume, kad paros išlaidos šildymui **nekainuoja ir 1 EUR vidutinio dydžio butui**. Esant žemesnei temperatūrai, pavyzdžiui + 4°C, šilumos suvartojimas padidėtų iki 15 kWh/m², atitinkamai vidutinio buto šildymas kainuotų apie 2 EUR per parą.

Absoliuti dauguma Lietuvos daugiabučių turi įrengtus automatizuotus šilumos punktus, kurie šildymą reguliuoja pagal lauko oro temperatūrą. Pavyzdžiui, esant lauke 18-20°C šilumos, šildymo sistema visiškai atvėsta ir energija šildymui nebenaudojama. Kiekvieno daugiabučio namo šildymo sistemos prižiūrėtojas (administratorius ar bendrijos primininkas) gali keisti šilumos punkto jautrumą išorės temperatūrai ir nustatyti individualų šildymo režimą pagal namo gyventojų poreikį.

Kiekvienas namas **gali praktiškai pasitikrinti, kiek šilumos sunaudojo šildymui**. Pavyzdžiui, koks buvo sąskaitos dydis praėjusių metų spalio mėnesį, padalinus šį dydį iš spalio mėnesio šildymo dienų skaičiaus galima tiksliau sužinoti vienos dienos šildymo išlaidas. Dar tiksliau tai atspindėtų pilno mėnesio (pavyzdžiui, lapkričio) šildymo sąskaitos dydis. Padalinus išlaidas šildymui iš dienų skaičiaus ir įvertinus šilumos kainos pasikeitimą (jis kol kas nereikšmingas) galima numatyti gauti vienos paros šildymo išlaidas. Žinoma, šį dydį pakoreguos faktinė lauko temperatūra dabartiniu laikotarpiu. Teisiniu požiūriu sudarytos visos sąlygos pastato bendraturčiams priimti savarankišką sprendimą dėl šildymo sezono pradžios. Deja, šio sprendimo priėmimą turi organizuoti pastato valdytojas, o **tai papildomas rūpestis, kurio dažnas administratorius ar bendrijos pirmininkas vengia**. Tokioje situacijoje klausimą „šalti ar šildytis?“ turi kelti patys gyventojai. Jeigu pastato valdytojas nereaguoja į gyventojų prašymus – jį galima pakeisti. Nors tai nėra paprasta...

Apibendrintai vertinant, pereinamuoju laikotarpiu, kai lauke vidutinė oro temperatūra yra apie 6-8 °C, centralizuotas šildymas yra santykinai pigus - dabartinėmis kainomis 1-2 EUR parai. Jeigu palyginus, kad kambario pašildymas 1 kW galios elektriniu šildytuvu 5 valandas kainuoja apie 0,75 EUR (parai 3,6 EUR), tai verta susimąstyti gal geriau gyventi komfortiškai, tolygiai šildomame bute (o ne atskirame kambaryje), nes **šildymo išlaidos pereinamuoju rudens laikotarpiu nėra didelės**.

Kitas klausimas - higienos sąlygos, kurias turėtų užtikrinti šildymo sistema ir palaikyti 20-22°C patalpose. Peršalimai, išlaidos vaistams, prarastas darbingumas - **ar tai nekainuoja daugiau? O kiek kainuoja gyvenimo kokybė?**

Svarstant kada pradėti, deja, kol kas kolektyvinio šildymo sezoną, atsakingos įstaigos turėtų „nekankinti“ žmonių ir užtikrinti privalomas higienos sąlygas pagal teisės aktų reikalavimus. Kokia čia gerovės valstybė šalant nešildomame būste? Lietuvos piliečiai turi gyventi oriai ir sveikai. Sanitarinės normos tam ir sukurtos, kad jų laikytųsi.

Centralizuotai tiekiamą šilumą visus metus cirkuliuoja iki kiekvieno pastato. Šildymo įjungimas techniškai galimas bet kuriuo metu, jeigu tik pastato valdytojas pasiruošęs įjungti šildymą, o gyventojai to nori. Jeigu gyventojai nepriima tokio sprendimo, už juos tai padarys savivaldybė, tačiau, greičiausiai, su dideliu pavėlavimu.

Daugiau informacijos:

Daugiau informacijos:

Valdas Lukoševičius

LIETUVOS ŠILUMOS TIEKĖJŲ ASOCIACIJA

Prezidentas

www.lsta.lt